

les alqueries pèdia

Fitxa per lesalqueriespèdia / Museu de memòria oral

Participants	Comissió de festes de Sant Ramon: presidenta Milagros Gimeno, vicepresident Alberto Jaime Cabedo, secretària Míriam Ruiz
Títol	<i>La Comissió en el 75 aniversari de les festes de Sant Ramon (1947-2022)</i>
Categories	Festes
Data i lloc de l'entrevista	Dijous 22 de setembre, seu de la Comissió de festes de Sant Ramon
Entrevistador	Etnopèdia (Laura Yustas, Nelo Vilar)
Link	https://youtu.be/MjplggsAJRU
Extracte	https://youtu.be/tDbJLIC4ORk

En 2022 coincidien els 75 anys de la Festa de Sant Ramon amb la retirada de la seua presidenta, Milagros Gimeno, que ens va regalar una despedida emotiva al programa de festes. Vam pensar que era un bon moment per a fer-los una entrevista, per conèixer el passat de les festes i la seua actualitat. El carrer Sant Ramon, o barri de Bellaguarda, és l'únic que ha mantingut la seua festa ininterrompudament, i representa tot una referència festiva però també social i afectiva a les Alqueries.

Ací voreu la conversa amb Milagros, Míriam i Alberto, amb picaeta inclosa i un ambient amistós i ple de rialles. Al carrer caïa una tronada que feia por, però nosaltres ens ho vam passar molt bé i ens vam quedar amb ganes de més. Gràcies als tres.

El tema de les festes és molt important per a un poble, i així ho descriuen perfectament els nostres amfitrions. La festa és el motor de la socialització, que crea grup i identitat col·lectiva, més encara en una zona de població dispersa i en un context social que ens espenteja cap a l'individualisme.

La bona salut de la festa de Sant Ramon és indicativa de la pròpia de la comunitat. La festa és el ritual que manté la identitat del grup. La fórmula és, com sol ser habitual a les Alqueries, l'associacionisme de base, que apareix en bona part de les entrevistes. Salut a Sant Ramon i a la seua Comissió. Per molts anys!

Sinopsi:

El passat i el present de la festa de Sant Ramon, narrats per tres membres fonamentals de la seua Comissió: la presidenta, Milagros Gimeno, el vicepresident, Alberto Jaime Cabedo i la secretària Míriam Ruiz.

Transcripció:

...Milagros, moltíssimes gràcies. Feia molt de temps que mos havien parlat de vosté, lo que passa és que hem dixat passar festes, per si tenien massa faena. Vosté és la presidenta, ha segut la presidenta...

Hasta que no cànvien encà estic jo.

Encara és, encà té mando...

Claro, ara elegirem a vore a qui... elegim de president o presidenta.

I porta a muntó anys, mos han dit.

Vint-i-un anys.

Són molts anys, des de 2001.

El primer any és que se va desfer la quinta, perquè tants anys estaven tamé que tamé estaven cansats. I unes quantes dones mos vam ajuntar i ho vam fer. Sí. Marcela, Aurelio, Miguel, Trini, Amparín, Amelia... Mos vam ajuntar i en tres mesos...

Alberto.- Fina tamé va entrar entonces?

Milagros.- Qui?

Portada del Programa de festes de 2022, amb il·lustració de la xiqueta guanyadora del concurs de dibuix de 2019, Ada Marín Vicent.

Alberto.- Fina.

Milagros.- Ai, i Fina, sí. Sí, Fina, pobreta meua, que me'n recorde tots els dies. És que Fina venia casi sempre amb mi a vendre la loteria, i ara ha faltat. Va faltar l'home i después va faltar ella, i tamé... Sempre estava ella ahí. Era més major però estava molt lleugera, les cametes d'ella... Era primeta i corria molt [risses], jo són més quilos.

Sant Ramon és l'única festa de carrer o de barri que no ha parat mai.

Alberto.- De fet este any ha segut el 75 aniversari.

Clar. Una de les raons per les que volíem entrevistar-vos és per saber què feu, clar.

Alberto.- Una de les raons per les que estic jo ací. Jo vaig prometre que mínim hasta que estiguera el 75 aniversari estaria ací pa traure açò a flote.

Milagros.- Ell no li dóna pena res: ell guisa, mosatros li pelem les quereguilles o lo que siga... enguany no les hem pelat, mo les han dut ja pelaes i tallaes. Però ell... pa guisar, pa

Ram monumental amb la xifra festejada en el centre: 75 anys de festes. Arranjament de l'excel·lent artista floral Isabel López (Floristeria Mariola).

encomanar les coses, pa tot. No li dóna pena res.

Alberto.- La veritat és que és una festa que seria una llàstima que se perguera per... no ho sé, perquè ací saben tots que és una faena que no vas a traure rendiment per cap puesto, però bueno, com és una festa molt familiar, i s'han anat perdent casi totes, ara ha retornat al Quadró, estan intentant...

Entonces resulta que la gent això de... ixa llavor de treballar tots els dies i tot l'any, ixa obligació de... És una miqueta més que res devoció per treballar per el barri. Ajuntar-mos, mos ajuntem una setmaneta o cinc dies a l'any, mos veiem tots, i en después la gent agraiix molt que vegem la dedicació que tens

sense cap interés, perquè durant tots els mesos vas a repartir loteria, però bueno, jo sempre... quan ixen jo sempre dic que a mi me trau a muntó, me despeja molt el cap els ratets ixos de... que agarres la loteria, vas a una casa, vas a l'atra: la xarraeta!

Míriam.- La xarraeta, amb esta i amb aquella [*risses*].

Alberto.- La xarraeta, la faena de cada u pues ja se sap, cada u té una faena més forta, més lleugera, o lo que siga, però a mi, sempre he dit jo que a mi lo que me despeja... perquè a muntó voltes dius, hosti, ara a repartir la loteria...

Clar, fora hores...

Alberto.- Fora hores, a voltes portes unes quantes horetetes treballant, a vegades cansaet, i la veritat és que en el moment que vas a la primera casa de u dels socis o dels que siguen, ja fas la primera xarraeta, pop!

Míriam.- Ja se t'ha passat tot.

Alberto.- Ja se t'ha passat tot.

Milagros.- I és que la gent se porta molt bé. Arribes i ja estan esperant que li portes la loteria. Sí, sí, sí, muy bien. Claro, parles amb una, parles amb l'atra i te desemboires i ho passes bé.

Alberto.- Sí, sí, sí. No, no, no, és veritat, eh? Xarraes que fas sense cap... consevol tema i tot això i... bueno, pues... I la gent, jo per lo menos m'he quedat molt agraiit este any perquè vam... per desgràcia pues n'hi han socis com Fina de Montins, l'home que va faltar, i per la cantitat de anys que té la comissió esta de festes, que són 75, pues vulguem que no, hi ha gent que va faltant. Per edat. **[5 min.]** Entonces, pues va faltant gent. Entonces cada set o huit anys pues tenim que agarrar -que este any ho vam fer, i vam agarrar els que van poder els dumenges, que podíem juntar-mos quatre o cinc i simplement pues lo que és el barri de Sant Ramon, que arriba hasta l'ajuntament... El carrer que arriba hasta l'ajuntament que separa el Quadró ve cap ací i hasta el carrer que baixa de la Mina hasta la Creueta això és tot Sant Ramon. Pues entonces agarrem, quedem d'acuerdo, "bueno, pues este dumenge a les onze", pues a les onze. "Hasta les dotze i mitja mo n'anirem a fer la paella", pues no res [*risses*]. Sí, sí, ixe és el objectiu. I no res, i agarrem una miqueta la llista que n'hi han de socis... El ambient és molt bonico. I entonces pues és això, ja ho hem fet dos voltes i este any m'he quedat molt agraiit amb el veïnat lo bé que ha respost. La gent al final de cómpters te veu treballar i vol estar ahí. M'entens o no? Entonces és una cosa que és agradable i lo atre

tamé, lo de portar la loteria i fas una xarraeta, en fas un atra i... clar. Jo este estiu he tingut allí a dos xiquetes d'ací de les Alqueries que estan en la comissió del Quadró i s'ho comentava, perquè... bueno pues quan vullgau vo'n vingueu... el dia de la caldera, que este any no podien però bueno, i sempre m'ho dien: "és que ahí porteu... treballeu a muntó, a muntó, a muntó, a muntó."

Milagros.- I la caldera està de ole! Té fama la caldera.

Mosatros volíem vindre i per històries no vam poder vindre, però mos vam quedar amb ganes, eh?

Milagros.- A d'ell el buscaven pa cuiner.

Alberto.- M'han buscat, m'han buscat. Este any ja me buscaven atra volta. Ja... el del bar Redó ja un any ja va vindre ahí, que ve a sopar, i "escolta, que tu no...?", i jo els ho vaig dir, que estava Milagros ahí: "no, no, que jo sóc exclusiu..." [risses]

Míriam.-...de Sant Ramón.

Alberto.- Exclusiu llevant de que si del Quadró enguany no el va poder fer perquè tenia organitzades unes vacances, i els ho vaig dir: "si voleu que vinga perquè Antonio..."

Míriam.- Antonio Gil, "el Carrillo".

Alberto.- El Carrillo tamé sol anar a fer la caldera ell o això...

Míriam.- Este any ell tampoc podia.

Alberto.- ...i me va cridar: "escolta, jo no puc", dic "hosti", justament el dia... ixe dia me n'anava de vacances. I a les xiquetes estes pues els ho vaig dir: "un atre any si voleu que faça la caldera, jo no tinc cap problema, m'ho dieu un parell de mesets antes". Estem o no?

Milagros.- Ell va i els ajuda. A la caldera del Quadró, sí.

Alberto.- No, no, i si volen que vaja i la faça jo no tinc cap problema. Tot lo que és promoure estes festes tan agradables que hi han de barri.

Clar, açò fa barri i fa poble tamé.

Alberto.- A vore, és part important del poble, tamé, i dels orígens.

Clar, perquè ací trobem encara l'habitatge tradicional, que és la casa dispersa...

Alberto.- I de les tres alqueries que eren les fundacionals de les Alqueries: la de Sant Ramon... les atres quines eren, les atres dos?

Bellaguarda...

Milagros.- És que tot açò era Bellaguarda. L'ajuntament primer, el número 1.

Alberto.- Molt bé, Bonastre, Bonretorn i Bellaguarda.

Milagros.- Bellaguarda el més gran.

Alberto.- Que u dels barris o alqueria de les fundaores o fundacionals de les Alqueries, pues que se mantinga una miqueta pues... I això que jo no sóc d'Alqueries, jo sóc afegit.

Molta gent de les Alqueries és afegit, però molta.

Alberto.- M'entens o no? Jo sóc nascut en les Alqueries de Santa Bàrbara i... sóc burrianero, lo únic que passa és que com sóc criat en alqueria, m'he criat en alqueria, i quan... això que una miqueta penses, quan ja... home, me vaig ficar a festejar ací fa coranta anys i la meua dona estava dins de la Comissió en aquella època, i bueno, pues les he viscudes des de fa coranta anys, les festes. I com el meu ideal era viure en alqueria... En un principi vaig pensar

en Alqueries de Santa Bàrbara però resulta que en aquella època, ara no, s'ha repoblat brutalment, perquè estan vivint en casi totes les alqueries ara, de Santa Bàrbara, sí, sí, tot lo que és el rotgls que més o menys està prop de lo que és la ermita de Santa Bàrbara, que jo estic batejat allí, i tota aquell contornà hasta el camí del Mas Cremat **[10 min.]** i tot això s'està repoblant. S'està repoblant però perquè la gent té més mitjos de transport i tot això. Però quan me vaig casar jo fa trenta-un anys, un parell d'anys abans vaig mirar i dic: "hosti...". Estava molt abandonat, molt.

Bueno, ací tamé està molt habitat...

Alberto.- Ací estava molt habitat en aquell temps, i la meua dona vivia ací al carrer Betxí, a este carrer, a la punta de baix, i clar, ací veies que pa ser l'ambient d'alqueria pues hi havia molta gent. Dic, pues entre allò que estava mig despoblat i ací que està ple de gent. I en un principi sí que era alqueria, perquè nos vam ficar a viure ací a una casa del barri, de l'antic casino, el casino més antic que hi ha de les Alqueries, i ahí sí que pareixia... jo quan va nàixer la major, la meua filla major, dic: "ui, ací se quedarà assoletes, la xiqueta" [risses]. En això que van fer l'avinguda esta i l'atra avinguda, van fer més casetes i, mare meua!

Míriam.- Sí que ha crescut.

Alberto.- Sí, sí, sí, i això va ser un bum. Va ser un bum, perquè en aquella època la gent que vivia per ací tots volien botar cap al centre del poble. I quan van vore el canvi que feia, ara tots volen tornar cap a dalt.

Milagros.- Sí, lo primer que dien: "ai, què no baixeu? Què no vos fiqueu a viure ahí?".

Entonces vosté tamé viu per ací.

Alberto.- Al Cabeçol.

Milagros.- No, al Cabeçol no.

Alberto.- Allò no és Cabeçol?

Milagros.- És camí del Niño. Cabeçol és el que crusa des del polígon per l'autopista.

Alberto.- Ixe és el Cabeçol, vale. Allò és el carrer del Niño que és la continuació del que...

Milagros.- És "camí del Niño", no "carrer del Niño", perquè a vegades les cartes les duen al carrer del Niño Perdido".

Míriam.- Claro, que és diferent.

Milagros.- Sí, és camí del Niño, sí.

Entonces vosté ha viscut esta festa tota la vida.

Milagros.- Hombre, claro. Jo l'atre dia vaig trobar una targeteta de Sant Ramon amb el número 12, que ma mare era sócia i tenia el número 12. N'hi ha fotos de la provessó que me du ma mare al braç a mi. Sí, sí, la tinc allí, i jo dic: "mira". El número 12.

Alberto.- Ja, pues tota la vida. O siga, tu pràcticament vas nàixer en la festa.

Milagros.- Vaig nàixer ací, claro.

Alberto.- En la festa, en la festa. En la festa del barri. Sí, perquè més o menys, si fa 75 anys.

Milagros.- Però jo ja passe.

Ja passa?!

Milagros.- En tinc 78.

Alberto.- La festa va començar quan ella tenia tres anys. O siga, que és tota una vida.

Imatge de Sant Ramon propietat del barri i situada en l'església de les Alqueries.

Ho ha mamat, sí.

Milagros.- El meu home tamé va estar, i el veí, en la Comissió, amb Amelia i amb Fina tamé. Sí, i vàrios.

Alberto.- Lo que passa és que el barri des d'aquella època que mos en recordem, que això eren tot horts i la placeta de barreres i de camions se feia ací; después un atra volta se va fer ahí baix a on... Ha hagut anys que no s'ha fet, ha hagut anys que les actuacions s'han fet allà a lo que és l'almacén d'estos de... del medicaments...

Míriam.- On està ara Tarrazón.

Milagros.- On està ara Tarrazón, sí. És que això variava: en la Placeta del Taronger, allí a on vius tu, tamé s'han fet festes.

Alberto.- Allí dalt a la placeta de Sant Ramon tamé...

Milagros.- Tamé s'han fet festes. I después ahí a on està el Bar Campos, a la part de dalt, que queda com una plaçoleta, pues tamé feies. Això pa que estigueren tots contents, segun quins actes feien a un puesto o a un atre. Claro, si era pa i porta era traure's el bocadillo i sopar tots junts, i se reunien ahí.

La festa no ha canviat moltíssim des d'entonces a ara.

Alberto.- No.

Milagros.- Hombre, ara ho fem tot ací, més replegaet i se pot fer més, com la plaça és més gran, que és a on fem les festes...

Alberto.- Que de fet mos ha vingut a muntó bé, ixa plaça.

Milagros.- I ahí fiquem a Sant Ramon, té llum tamé, i ahí pa que fiquen ciris [risses]. Venem els ciris, tamé, i pa la provessó. Pa traure algo!

Allò del dossel i allò se va acabar.

Míriam.- Sí, lo de les cases sí.

I com va ser això, si mos ho podeu contar?

Milagros.- No, tenien el sant a vegaes en una casa, o en un atra... I después n'hi havia gent que se sentia que era d'ella, [15 min.] era superior, i sempre tenia el sant en sa casa, el guardaen. I al final vam dir -quan vam entrar mosatros-, vam dir: "el sant ni en una casa ni en un atra: en la iglésia".

Clar, i ara està en la iglésia.

Estampa de Sant Ramon repartida a les festes.

Milagros.- I ara està en la iglésia i quan hem de fer les festes el duem, en la missa de campanya està ahí. Ahí fem la missa de campanya. I després el dia del sant pues se fa allí baix. I entonces ja el tornem a la iglésia, i allí està més resguardat, no cal.

Alberto.- Això de tindre la verge o el sant en casa, ma mare en Burriana ha tingut a muntó anys lo que és la Verge de la Misericòrdia, patrona de Burriana, i va arribar a un punt que la tenia sempre ella però perquè no volia ningun atre.

Milagros.- Claro, no.

Alberto.- I és que quan arriben festes si no li fas un parament bonico... Ací perquè el tenim ja estàtic i el fiques ahí i li fiques les floretes... Però clar, si te toca sempre a tu tens que fer-li tota la parafernàlia, adornar-lo ben bonico, amb llum... Si al final de cómpters sempre corre el gasto de u...

Milagros.- El mateix, pues...

Alberto.- I els demés del carrer Misericòrdia, que és a on viu ella, no els veus interés de dir... Pues al final dius, vale, puc aguantar uns anys seguidets i cride al floristero, fique les flors, les paga ella... Però arriba a un punt que dius: "eh, a vore si apoyeu una miqueta". Perquè no volia... al final no volia ningú del barri aportar. A mesura que corren els anys pues...

Milagros.- Pues quan el tenien en casa, que alguna estava embarassà i anava el xiquet malament, li agarraven el sant i el ficaven cap per avall [risses]. Sí, pa que anara pac avall, girat per avall i no se crusara. Sí, això feien, això. I ara pues claro, donem unes estampetes de Sant Ramon i a les embarassades que se'l fiquen ahí pac avall. Pa que ixca bé.

Alberto.- Home, l'estampa de la missa, del final de la missa que se fa tots els anys, que se junten... les que volen anar, això és devoció de cada u, el any que menys s'han juntat me pareix que eren onze, embarassades. Al final el cura les beneix i les donem unes targetetes. Però que és una estampa molt bonica perquè acaba la missa i sempre antes d'anar-se'n la gent ni res se junten ahí en front totes les embarassades i el cura pues els dóna la bendició.

És molt bonico això, eh?

Alberto.- És una estampa molt bonica, són de les dos coses que sempre he dit que d'ací de les Alqueries m'agrada molt, que és: l'estampa ixa de la missa de Sant Ramon de les dones embarassades, que demanen una miqueta d'ajuda pa que...

Milagros.- Pa que els baixe bé, claro.

Alberto.- Pa que li's vaja bé, i l'atra cosa que sempre m'ha agradat molt de les Alqueries, que no ho he vist tan bonico com ací són els Reixos, el reparto del regal dels Reixos, en els camions. Me pareix que és una aportació del poble preciosa. Com a... no ho sé, ho veig una cosa molt bonica d'este poble, eh? T'ho dic en sério. N'hi han coses a muntó boniques, però... Són dos detallets, el dels Reixos a les huit del matí -perquè les meues filles ja són majors, no?, però el camió a les huit del matí tocant-te a la porta, el rei mago, el paje... clar. Mosatros com era al primer puesto i sempre era a les huit del matí, i a les huit del matí ja te veies a les meues filles desesperaes. Mare meua! [risses] I jo sempre... ja te dic, i encara se fa

i dic, hosti, és que és un detall del... pues fer faena sense ànimo de res però que és molt bonic com a... una estampa que representa algo al poble que dius, hosti! És molt singular, eh?

Milagros.- I la il·lusió dels xiquets.

Alberto.- I n'hi ha que tindre... jo dic que és una qüestió més de... Perquè la gent del poble llevant de que se crega o no se crega, que això és lo de menos, és de fer una miqueta de pinya entre tots. Pues totes ixes coses que són les que són boniques i... I entonces pues és això, que t'anima pues una miqueta a... a seguir. Jo ara he fet un altra promesa este any, ací davant de tots, no sé si Milagros la va escoltar, si arribe arribaré [20 min.] i si no pues... havia promés estar hasta el 75 aniversari, me pareix que porte díhuit anys amb vosatros, i bueno, com he vist que la gent ha respost a muntó bé, tot a base de fer faena i de tindre voluntat i de... pues ara s'ho vaig dir, dic: si no passa res, als 100 anys estaré ací encara.

Milagros.- Als 100. Escolta, i jo que ho veja!

Alberto.- I tu que ho vesgues.

Milagros.- És que l'atre dia diu -una xiquela que està ací en la Comissió, que li diuen Irina, dice: "tú vivirás treinta años más", i jo dic: "uuui!, ¿hasta los 108? Dios te oiga, i que tinga coneiximent" [risses].

Alberto.- I no res, això són... fijar-te uns objectius i això que no decaiga, simplement. Havem anat pujant, quan ho van replegar elles pues s'havia desfet la Comissió i bueno, pues ho van fer... ho han estat fent lo millor possible i després ha segut tot a basse... Perquè això és igual que consevol... com si fóra... no és una bona comparació, però un negoci par fer-lo pujar costa moltíssim, i això tens que tindre una miqueta que és a basse de treballar i treballar i treballar, i voluntat i ben avinguts. I disfrutar, disfrutar dels quatre ratets. Perquè si t'ho agarrares com algo que se te carrega o això, dius: pues no. Però si disfrutes, benvingut.

Milagros.- I tots fiquen de la seua part, i Míriam té la paciència per arrobes, però aixina, mos du aixina, eh?, en tot. Ben recte, tots els cómpters i tot al dedillo. No se'n passa, no.

Alberto.- No, no. Míriam m'agrà a muntó lo que té, que és que no és catalana: és més que les catalanes [risses].

Milagros.- Sí, sí, això li dic jo. Jo li dic: "que no seràs catalana?"

Alberto.- No, lo que m'agrà a muntó de Míriam... mos coneixem de tota la vida, des de que érem xicotets, m'entens o no? I sempre havem segut amics, i ja te dic, lo que m'agrà moltíssim d'ella és això, que... més que els catalans. Si hi ha un cèntim que estalviar, s'estalvia.

Míriam.- Home, si no no arribem a tot [risses].

Milagros.- Per cert que quan jo complia el 50 aniversari de boda, ells complien els 25, i vam celebrar els tres, amb una tarta ben gran...

Alberto.- Mosatros els 25 i ella els 50. Que per cert, ara... espera, vint-i-cinc... Tu ara portaràs 56 anys casà. Mosatros... trenta-u.

Míriam, tu eres la tesorera: com porteu els cómpters?

Míriam.- Sí [risses].

Milagros.- Ella és la secretària.

Alberto.- És secretaria, tesorera és Noelia.

Míriam.- Sí, però bueno, és Noelia.

Alberto.- Ací lo que no pot fer u ho fa un atre. O siga, pa... No és qüestió de “tu fas això i jo no ho faig”, no.

Milagros.- La tesorera era neta del Tomaco, de... -el tio Tomaco, però de nom com li dien? Pepe. El tio Pepe el Tomaco, que el tens ahí en una foto. Pues tamé va estar la tia Maria la Neleta, que vivia ahí a la placeta del Taronger, que allí al costat d'a on viu Alberto. Que ixa no viu, dels que vivien entonces només viu Pureta. Els demés tots s'han mort ja.

Açò començaria com una cosa familiar, no?

Milagros.- Sí, diu que estaven reunits tots els veïns, que a vegades sopaen ahí junts en la placeta, perquè com açò tot eren alqueries soltes se reunien pa xarrar un poquet de nit. I entonces diuen: “hem de fer una festa”, i diu que... “i quin sant ficariem?”. Entonces era Santa Rosa i Sant Ramon, i com al més major li dien Ramon... Ramon de Llesquetes, l'auelo del de “Mutxamiel”. Sí, el tio Llesquetes. I entonces van decidir fer festes. Feien carrosses i feien de tot. I venia una cavalleria de la part de València amb cavalls i tot...

De Massanassa els portaven.

Milagros.- Sí, sí.

Alberto.- Cada època lo seu.

Milagros.- Sí, entonces feien moltes coses. Eren poca gent però vaen fer sócios i ja està. I ficaen camions ahí pa'ls bous tamé. **[25 min.]** El meu home ficava el camió, tamé.

Alberto.- Els de la Comissió se pegaen una fartà de posar barreres de... Entonces les montaven els de la Comissió. Ara no.

Míriam.- I la gent del bàrrio que acudia.

Alberto.- I la gent del bàrrio.

I hi ha una comissió del bou i una de la festa, o és tot lo mateix?

Míriam.- Tot lo mateix.

Ah pues, doble faena!

Míriam.- Sí [*risses*].

Alberto.- Ella ha estat quan era aixina. Ella.

Míriam.- Jo sí. Això va ser en el 81, vaig entrar jo.

Alberto.- I la meua dona tamé estava per aquelles èpoques, dins de la Comissió.

Míriam.- Después se va quedar ella, el teu cunyat... quan mosatros mo'n vam anar.

Milagros.- Amb el seu cunyat és quan estava el meu fill, Vicente Miguel, que estan ahí en la fotografia ixa.

Alberto.- Después se va quedar Puri, después del meu cunyat. Puri i...

Puri Castillo?

Alberto.- Puri Castillo. I bueno, pues...

Milagros.- I quan s'ho va dixer Puri Castillo, perquè l'home anava en camió i tamé no podia fer moltes coses. I estaven... a lo millor criaven un bou, que encà tenien granja, i el mataven i ací el repartien. I moltes vegades no el podien vendre i això era un problema gran, i a lo millor havien ficat ells el bou i falta saber si se cobrava o no. Entonces es veu que ja estaven pobrets que no podien més, s'ho van dixer i és quan vàem dir...

Alberto.- Això és perquè no estava Míriam [risses]. Si arriba a estar Míriam, allí quadren tots els còmpters.

Milagros.- Hombre, Míriam ja tenia prou amb els xiquets i amb el taller.

Míriam.- Sí.

Milagros.- Que l'home té taller. Ahí a la carretera, Sanru. Sí, sí. Conque si vos se destorba el cotxe ja ho sabeu [risses].

Míriam.- Milagros fa propaganda.

Míriam, l'economia és economia de loteries i economia popular absolutament.

Míriam.- Sí, els cobrem als sócios tamé, i la loteria. Bàsicament la loteria, tots els mesos. Si no fóra per això no podríem fer festes.

Ei, ostras, mare meua! [ens mostren un fornet artesanal construït per Alberto i que els servix per a fer-se café]

Milagros.- Veus què moneria ha fet?

Alberto.- Fiques l'alcohol ahí, dices l'alcohol una miqueta fora, l'encens i això és un fornet...

Míriam.- I ahí fiquem la cafetera.

Milagros.- Sí, sí, sí, és un manitas.

Bueno, vosotros teniu activitat tot l'any, hem vist, perquè heu fet viatges, heu fet mil coses.

Míriam.- Ai, sí, viatges sí. Ui, la gent ja està que vol que fem un atre viatge, ja m'ho han dit.

Això és ja activitat fora de temporà de festes.

Míriam.- Sí, sí, sí.

Alberto.- Sempre fem una excursioneta, perquè més no se'n poden fer, i sempre les fem a final de febrer principi de març perquè és quan no pilla res per ahí, ja han passat les festes de la Madalena, no han escomençat les falles ni comunions ni...

Míriam.- Entonces podem omplir el autobús, que si no no el podem omplir.

Alberto.- I ara l'any passat vam intentar fer una, que ja la teníem programà i tot, però com se va pujar lo del COVID... diem... I la última que vam fer en el 2019 la vam fer cinc dies antes de que tancaren tot en COVID. Mosatros en después li pegàvem voltes al cap i diem "mare meua!".

Milagros.- Què seria, el 7 de març? I als pocs dies...

Alberto.- El dia 15 se va tancar tot, de març va ser, i el dumenge anterior estàem mosatros en Alacant, en un autobús ple de gent.

I heu parat els dos anys...

Alberto.- Sí, home, clar. Però bueno, ha segut un benefici perquè ha arreplegat una miqueta més... t'ha donat peu... O siga, tot lo que ha segut roïn dos anys t'ha donat peu a arreplegar una miqueta més... Perquè jo, ja te dic jo que fa díhuit anys, "pues d'ací díhuit anys al 75 aniversari...". Normalment fem cinc dies de festa, no fem setmana...

Ja, ja, ja hem vist que enguany ha segut...

Alberto.- I este any s'ho vaig dir, "pues mosatros al ser el 75...", i Míriam me dia: "ui, no sé, no sé...", ella mirant lo que és la... La pela és la pela. Però bueno, pues mos havem aprofitat de que havem estat dos anys parats, vam fer una de loteria pa nadal, vam arreplegar una

miqueta, l'ajuntament que ajuda igual que a totes les associacions i tot això, i un objectiu que tenia jo quan vaig entrar, perquè no n'hi havia prou estalvi d'un any a un altre pa fer vaquetes i... Perquè això és un montant econòmic prou fort, encara que després pots fer una penya taurina o conevol cosa, però bueno, a final de còmpters el que du la batuta és la Comissió. Després si algú vol muntar una penya taurina i vol aportar algo, **[30 min.]** pues escolta... però tot lo que és el montatge, menejar papers i permisos i metges i ambulàncies i tot això pues són a muntó dinés i entones pues... I Míriam m'ho dia: "ui, no sé jo els dos dies, els dos dies". I no res, 75 aniversari tenim que fer algo extra. No, perquè, redéu, 75 anys un barri no fa que... una associació o comissió de festes aguante unes festes durant 75 anys. Més que res perquè com... és això, dic: "hosti, pues... 75 anys", jo dia, dic: "no sé...", per això t'he dit jo que jo li vaig dir a Milagros: "jo estaré hasta els 75 anys, i després ja vorem". I com ha eixit la cosa a muntó bé pues... Este any vam inaugurar una miqueta perquè les discomòbils ací eren una miqueta... no ho sé, "lights", que no ballava ningú, i este any pues vam fer un intentó i mos va eixir a muntó bé, vam canviar la dinàmica de lo que eren les disco... perquè tu per dinàmica de contratar espectàculs i això pues sempre està la discomòbil i no sé què, i la discomòbil pues ací sempre érem cinc ballant. No eren més. I este any li ho vaig proposar a Míriam i... vaig proposar-li: "anem a vore u d'estos dj's que contraten ahí a l'Arenal Sound, que per mitjançant les reds socials i això tinguen algo de... I efectivament, a tope. A tope no, lo següent. I els xiquelos, perquè l'objectiu era...

Míriam.- Que vinguera gent jove, tamé.

Alberto.- ...lo que passa és que tenien un abanico d'edat que no el teníem, no està mai. M'entens o no?, que és l'abanico entre dotze i díhuit, vint, vint-i-dos anys. Ixa gent tens que donar-li un caramolet pa... pa que li abellisca vindre, perquè lo demás una miqueta o bé dia de xiquets, que són els castells inflables, antigament ficàvem un trenet, el dia dels carretons de bous i tot això, les bicicletes... Per això a ixa edat, dotze anys, tretze... volen volar. I hasta allà als vint o vint-i-dos pues hi ha una època d'edat ahí que no conseguíem captar-la de cap manera, que en un principi era... dins d'ixe grupo d'edat pues lo que era fer vaquilles, intentar captar-los una miqueta als que els agrà. I sí que havem prosperat a muntó bé, havem vist que mos interessa més fer vaquetes que se divertix tot el món que bous. Perquè el puesto no dóna de sí pa dur bous aixina de calat perquè no, no. I además la gent que ix a rodar les vaquetes s'ho passa a muntó bé i vam decidir que... Si algun ganadero per d'això mos diu: "pues vos regale un bouet i... —Vale. Si mos els regales, perfecte, però per motus pròpio farem vaquetes pa que la gent que ve...". I de fet se divertix... se divertix a muntó. I clar, com això ja ho teníem pues dic: ara mos falta el dia ixe de la discomòbil, que estem Míriam, jo, la meua dona i el seu home i dos més de la Comissió, Suni... cinc o sis, ballant. Home, és que això... i ja portem una ratafila de anys que... matemàtic: discomòbil, el órgano i música... i no és que fique mala música, però... .I justament va ser el dia que vam anar a l'enterro de Fina. Que mos vam anar a prendre un café, i jo ja ho portava rumiant feia temps. Els ho vaig proposar i com els seus fills tamé estan una miqueta ficats en reds socials i saben... I escolta... I de principi Esther l'alcaldesa i Dioni, que és el que va montar... el de la tasqueta: "és que cada volta que monta en el poble se fan unes destrosses, se peleen...". Dic, "home, si algú se fa algun cubateta i... no sé, si se fuma alguna coseta que no deu fumar-se i se maregen una miqueta pues bueno, això s'admet. Perquè el que més i el que menos... "No, perquè se peleen, que trenquen tot...", mare meua, ací va ser una monà, una monà; se van comportar...". **[35 min.]** I quan van vore tota la plaça plena de gent jove d'ixa edat: dotze-tretze anys, vint i vint-i-pico...

Míriam.- Sí, sí, no ho havíem vist mai. Ací en Sant Ramon no ho havíem vist mai.

Alberto.- I bueno, pues ho havem acertat, i entones ací sempre... ací sempre vas buscant algo que li done una miqueta més de vida i que cubrisca tot el abanico d'edats des dels

xicotets, i mos faltava ixa edat, havem descobert què era lo que faltava. I bueno, més o menos... A l'any que ve no farem sis dies com este any, en farem cinc...

Míriam.- O quatre.

Alberto.- ...tot arreglo a...

Milagros.- Ja vorem, ja vorem, ja calcularàs... Eixirà la loteria a nadal [risses].

Alberto.- Més que res és una miqueta...

Milagros.- Els dinés estan, està eixint algo més, pues ara a nadal...

Alberto.- És lo que sempre els he dit jo a d'elles i a tots els de la Comissió, que és qüestió d'anar buscant ixe abanico d'edats. Pues la gent dels bous, estos que van vindre, anar buscant entre tots ixos, si te vénen ahí sis-cents o mil xics jóvens, o a les vaquetes. Entre tots ixos vore que això funciona, que la gent s'ho passa bé, anar buscant algun relevo. Perquè els demés mos fem majors. Bueno, dins de la Comissió hi ha gent jove, que treballen a muntó, igual que el resto. Entonces tens que anar donant caramlets pa que algú se faça l'ánimo, que ja sap que ací se ve a treballar i no a guanyar res.

Milagros.- Ara què t'has quedat, el més major tu, no? O no?

Alberto.- No... Tu i jo som de la mateixa edat, no?

Milagros.- No, tu eres major que ella.

Alberto.- No.

Milagros.- Sí...

Alberto.- Ah, no, el home d'ella i jo som de la mateixa edat.

Míriam.- Tu eres molt més major que jo [risses].

Alberto.- Ara el més major sóc jo. I bueno, pues simplement és això, i és promoure una miqueta a vore a on està el caramlet ixe que algú de la gent jove... però perquè tens que buscar relevos pa que no se...

Míriam.- Perquè mos abandona Milagros, mos abandona Pilar tamé.

Milagros.- I l'ajuntament mos dixava ahí la casa de la Creu Roja, i ahí pues sí, estava el metge, la camilla i tot. Perquè primer ficava Alberto ací una cortina i ho ficàvem ací, però después allí millor.

Alberto.- Home, pues ha segut una ventaja, eh?, que enguany l'havem tret partit a això. Perquè té l'aire acondicionat allí, i este any el puesto... perquè este any ha segut de calor ha segut forta, i sempre teníem ací una malla d'estes de kiwi i dinàem ahí fora i un dia se me va ocurrir a mi: "hòstia, si tenim ací un saló amb aire acondicionat, què fem dinant al carrer?" [risses]. Pues vam adelantar, eh?, perquè vaig muntar una taula llarga ahí pa els que som, que som vint i pico, i fiques l'aire acondicionat i a l'hora de dinar a migdia que ací te torraes ací fora, tots allí dins. Mira, ja que mos dixava l'ajuntament i... Pero bueno, pues bé, de maravilla, o siga, això... tampoc... ací mos van dir que ací renovarien això, però bueno. Mosatros amb lo que mos dixen fem. Amb lo que mos dixen fem. Que tu... cada volta que ve Esther o ve la... la d'esta de festes te fartes a demanar, pues sí. Tens que demanar, al polític de turno, quan són eleccions te vénen tots, quan no són eleccions te ve l'alcalde i la concejal de festes. I quan són eleccions te vénen tots. Te criden: "Escolta, que sóc del PP. - Escolta, que sóc de Ciudadanos. -Escolta que sóc de Podemos". De Vox encara no mos ha dit ningú de vindre.

Milagros.- A fer-mos el sermonet.

A vore què trauen.

Milagros.- Claro, claro, a vore si els votem.

Alberto.- Venen ací, fem la xarraeta, els objectius, les queixes i tot això. Bueno, pues com una associació del poble, venen ací, tu exposes i ells t'exposen. Si guanyen les eleccions, pues a per ells [risses]. Si guanyen les eleccions. Si no guanyen les eleccions, pues al que està d'alcalde pues a demanar-li. Que bueno, que la que és alcaldessa és del barri tamé, i el home. Después estem molt ben avinguts i jo sempre m'he llevat el sombrero en este poble que... home, supose que en els resto dels pobles els ajuntaments pa festes i tot això tamé aportaran, però ací sempre he vist que hi ha molt d'ànimo a aportar i ajudar pa... [40 min.]

Home, els dinés són de tots.

Alberto.- Clar. Pues escolta, que vénen i te dixer un un generaor, que venen i te fiquen llum, que t'envien a la quadrilla de l'ajuntament -entre setmana, dissabtes no, entre setmana i te agranen tot, t'arreglen la bassura i dius: aixina val la pena. O siga, que bé, de maravilla, i la relació és... Però, a vore, ara està Esther i està el seu partit, en coalició amb els atres, però que dóna igual, antes quan estava Montes o... Amb el que estiga te dus bé, m'entens o no?

Milagros.- Montes tamé mos va ajudar a muntó.

Alberto.- I ací pues no hi han males... després dins de lo que és el hemicicle de l'ajuntament pues se diran tot lo que se tinguen que dir a la cara, lògic, és política, però bueno, després ací el dia de la caldera vénen tots, s'assenten junts...

Milagros.- Tot junts, l'ajuntament tots, igual d'un partit que d'un atre, i les festeres, tots ahí en una taula. Claro, claro.

Míriam.- Convidem a l'ajuntament, a la corporació i ve el que vol.

Alberto.- ...als del Quadró i si hi ha algun atra associació per ahí, que ara pues no n'hi ha, els convides a tots, i pares una taula pa tots ells i ací en harmonia, i de sempre. Per lo menos ací lo que veus és harmonia.

Milagros.- Sí, sí. Ací mos ajuntem més de 600 persones.

600 persones!

Milagros.- Sí, sí. Se necessita fer una caldera ben preciosa.

Alberto.- ...a 600... 700 solen ser. Solen ser sempre. Sí, sobre 700 perquè la caldera que preparem és sempre pa 1000 i... una volta tota la gent agarra caldera que li perteneix arreglo al tíquet pues amb lo que queda dius: "ara repetiu lo que vullgau, pa emportar-vos a casa, pa...". I estic molt agraït perquè portem ja lo menos set o huit anys que no dixem ni un estropessó.

Míriam.- S'acaba tota [risses].

Milagros.- El meu net va repetir, enguany.

Alberto.- I no és perquè diga: "no, és que la faig...". No. Ix bona, l'havem acertat i és molt agraït perquè fa lo menos huit anys que no dixer ni l'estropessar, tu.

Míriam.- Queda límpia.

Alberto.- Sí, sí, sí. A soles tens que tirar-li un xorritó d'aigua, un xorritó de sabó, l'estropajo, rentar-la una miqueta... Antigament que si agarra caldera i dus-lo al convent, que si damunt de dur-lo al convent encara después te sobrava per ahí, i ja portem pues eso, lo menos huit anys que bueno... Que m'ha costat díhuit anys acertar-la, eh? [risses].

Milagros.- El primer any que l'has acertat.

Encertar-li-ho a tots...

Alberto.- No, home, lo únic que passa pues que sempre...

Milagros.- Tots els anys la fa molt bona. I el meu net tots els anys ve i per la caldera. I ha repetit, enguany ha repetit.

Alberto.- Antigament, antigament me feia gràcia perquè n'hi havia un percentatge prou de gent que veïes que venia amb el bocadillo baix de. "No, que a mi no m'agrà la caldera". Això era lo que dien, els aquells anys que sobrava caldera. I me fa gràcia que des de fa huit anys no veus a la gent amb el bocadillo baix del braç. A ningú. I hi ha gent que està recordant-se d'un any pa un atre: les meues nebodes, les filles del meu cunyat, estan dient: "enrecorda't que tal dia és la caldera que n'hi ha que anar a menjar caldera".

Milagros.- El meu net diu: "enguany més bona, auela. Cada any més bona". Tots els anys diu que és més bona [risses].

La caldera sí que és tradicional, no?, és una cosa que s'ha fet tota la vida.

Milagros.- Sí.

Alberto.- La caldera però que no la dixer... o siga, això és matemàtic, això hi ha que fer-ho. Hi ha que fer-ho, hi ha que donar-li un bon menjar a tots els veïns per l'esforç que fan econòmic, mosatros tamé el fem. Però, escolta, t'estan pagant la quota de sócio i se te queden loteria i... Escolta, pues mínim donar-lis un bon espectàcul, una bona caldera i... I gent d'allí baix del centre del poble tamé, Inma la de l'estanco sempre m'està dient: "el meu home i Jose el de [inintel·ligible] estan esperant tot l'any pa anar a...

Míriam.- ...a la caldera.

Alberto.- Sempre m'ho diu, "estem esperant tot l'any perquè el dia de la caldera és la festa.

Milagros.- És que és de ternera, no és de bou. La de bou no està tan bona, para més forta i més d'això. I la de ternera és més suave. Ternera és jove, el bou és de plaça, és major ja i...

Alberto.- I bueno, pues això és una miqueta tot lo que anem fent, sense parar de treballar i, bueno, [45 min.] està clar que no tot el món està a l'abast de quan se puga, però normalment els que estem dins pues si no pot ser un dia pots un atre. Però normalment sempre que se pot acudir i ajuntar-mos i... "pues quedem tal dia...", i ara mos queda pendent una torraeta amb els carbons que mos van quedar de la caldera, que estan ahí fora. No?

Milagros.- Això, que torraeta no s'ha fet.

Míriam.- Perquè jo estava amb els còmpters, a vore com acabàem [risses].

Alberto.- No, no, si els porta Míriam van acabar bé el còmpters.

Vosatros legalment sou una associació.

Sí.

I la Comissió és permanent...

No, cada quatre anys se té que renovar. Però com no se presenta ningú.

Milagros.- Pues seguim igual, claro.

Alberto.- Antigament sí que n'hi havia algú que se volia presentar, o a lo millor alguna comissió se desfeia i algú volia entrar i intentar seguir les coses, però ara, des de fa díhuit anys ací se seguix la reglamentació com toca, però com no se presenta ningú que vullga presentar...

Míriam.- Pues seguim els mateixos.

Antigament sí que hi haurien clavaris i coses d'estes.

Milagros.- Eixien festeres.

Alberto.- Clavaris ací me pareix que no n'han hagut mai, perquè... els clavaris és una miqueta més d'Artana cap a dalt.

Milagros.- No, i ací n'hi haven, en el poble tamé. N'hi haven tamé.

Alberto.- En Villahermosa, que és a on els meus pares descendixen d'allí, allí n'hi han clavaris encara. Supose que en el poble de l'home de Míriam, en Vallanca, n'hi hauran clavaris.

Míriam.- No, però ací antes tamé n'hi haven, de clavaris. Sí, sí, i clavariesses del poble. Del poble, ací en el bàrrio no, en el poble. En el poble sí que n'hi haven.

Milagros.- Sí. Ací festeres feien tamé.

Bueno, festeres encara n'ixen, no?

Milagros.- Però d'ací, del carrer. A part de les del poble eren les del carrer.

Cada carrer tenia les seues, antes.

Milagros.- Bueno, tots els carrers no feien festeres, feien normalment Sant Ramon i del poble. I ara venen, a la provessó venen les festeres del poble, i l'alcaldesa. Enguany com jo me canse de les cames vaig baixar jo amb l'alcaldesa i va tornar Alberto en el meu puesto.

Alberto.- Vaig tornar jo amb l'alcaldesa, amb Esther, però va pujar la peanya... este, el dels formatges... Aurelio, i al sendemà me dia que estava rebentat [risses]. Pobre Aurelio.

Milagros.- Aurelio està delicat, pobret. Sí, Aurelio a lo primer estava en la Comissió, i Guillem, el que tenia el Bar Campos, que ara està en la Carrasca, tamé. Quan ho vam agarrar, va ser entonces. I entonces el 2001, com va ser de pressa, pues no se va fer l'associació, se va fer el 2002. Per això se diu «Associació Cultural Sant Ramon Nonato 2002». Esta que vam fer, sí.

Alberto.- I aixina seguix, perquè no ha canviat res. Més que res per això, perquè no n'hi ha ningú... ningú s'ha llançat a dir... Perquè cada quatre anys oficialment se tindria que eixir, presentar a qui vulguera presentar... Però clar, com això és un puesto que treballes i no cobres [risses]. I damunt tens que pelear amb els dinés pa que t'arriben. Entens o no?

Milagros.- Ja s'ho apanya, ja, pa que arriben. Ui! [risses].

Alberto.- Però no res, ja te dic, és una cosa que és agradable i... bueno, el veïnat a lo millor si no fóra per això a muntó voltes no mos voríem.

Milagros.- Això que tu dius. Pues sí.

Alberto.- La veritat, perquè ací tots van a la voràgine que n'hi ha hui en dia. Per sort ací estem en un terreno que n'hi ha prou faena i pues tota la gent treballa. Entonces cada u va... I si no fóra per estos quatre ratets d'estos de juntar-mos, jo pense que passarien anys i la gent no se voria. Que és més o menos lo que passa en les grans ciutats. I ací pues bueno, són ixes cosetes agradables que tenen els pobles, que, bueno, se treballa, pues lo que vos he dit antes de les embarassades, dels camions dels reixos, [50 min.] pues les festetes, saps o no? I això si un crio ho mama des de xicotet i... Que és més o menos lo que t'he dit jo, que si vas semblant una miqueta i vas tirant-li la llavor i vas fent una bona esparcida de llavor per ahí pa vore si hi algun jove... Normalment si... I bueno, este any he donat en el clavo en lo que perseguia ja fa anys, ja vos dic. I simplement és això, a vore si ja més avant algú d'ixos xiquèlos vol anar agarrant, i no res, mentrestant estarem ací. Milagros ara pues no pot...

Milagros.- Jo vos vendré els dècims pa nadal. Dècims sí. Però no vendré als que duen la loteria ells. A atres persones, perquè jo ho duia a atres persones. I com vaig a la piscina a Burriana, a les que venen a la piscina a ixes un dècim cada una. Jo tamé ens ne compre a d'elles, pues elles a mi tamé. No, això és lo que més trobaré a faltar, el estar ací reunits i anar a vendre la loteria.

Alberto.- Bueno, pues perquè és una distracció...

Milagros.- I la companyera que jo tenia, Fina, que ja s'ha mort...

Alberto.- Milagros, ací ningú t'ha dit que no vingues, eh? Jo quan vas dir que te n'eixies de presidenta te vaig dir que sempre estaries.

Milagros.- Pues esta Fina, esta companyera meua, anàvem juntes, o anàvem en el cotxe o anàvem a caminar, i d'això. I ella s'enrotllava enseguida, mira: "ai, ai, pues [*inintel·ligible*] antes de nadal, no sé què, i el teu xiquet nossequantos". No parava, eh? Jo dic: "què bé saps quedar, eh?".

Míriam.- Hombre, claro, Fina això ho tenia [*risses*].

Milagros.- Jo portava la loteria i ho arreglava, però ella...

Míriam.- Era la que xarrava.

Alberto.- Bueno però és que és això, és més o menos lo que vos he dit jo de... Te n'ixes i veus a gent i... I bueno, i lo que se me queda a mi és lo que después te comenten a muntó voltes, diu: "és que vosotros esteu sempre rodant", perquè mos veuen.

Milagros.- És precís.

Míriam.- Claro, és que tots els mesos...

Alberto.- Tots els mesos mos veuen rodant, veuen a Javi, la veuen a ella, a Suni, a Milagros antes quan anava amb Fina, a mi... I clar, tu a lo millor vas a la teua, que vas amb la loteria, fas la xarraeta i a lo millor no estàs pendent, però la gent per ahí... Està bé.

Milagros.- I moltes vegades no estan i tens que tornar. Però és igual, jo duia la loteria sempre damunt. Anava al súper i veia a u: "ai, què dus la loteria? —sí, ara quan ixqua m'esperaré i te la canviaré". Sí, i aixina evitava anar a moltes cases, però si no, hala... [*risses*].

Sou un referent, totalment.

Alberto.- Home, referent perquè no ha caigut mai, bueno, sobretot gràcies a Milagros i Fina i Amparín...

Milagros.- I a vosatros tamé.

Alberto.- A vore, però vosatros vau replegar el testic quan estae la cosa una miqueta més fluixa, m'entens o no?

Milagros.- Pujàvem a Artana i a tots els puestos a vendre loteria.

Alberto.- Ja, però quan vau arregar vosatros el testic s'havia quedat una miqueta molt fluixa, i és això, que entre elles van estar pelegant i venent loteria i tot això. I en después vam entrar mosatros que havem anat aportant faena i tot això. I bueno, pues som més jóvens pues...

Milagros.- I enteneu més. De tot. D'actualitat i de tot, d'espectàculs... Ells entenen més de què va.

Alberto.- I entonces simplement havem replegat el testigo una miqueta de lo que elles no van deixar caure, perquè va ser una època en què totes les comissions i barris anaven... se n'anaven, perquè ací en Alqueries hi havien cinc o sis barris que feien festes, i va ser una

Homenatge a Milagros Gimeno, que rep de les mans de la Comissió de festes el ram i la placa commemorativa.

temporà que era l'únic que aguantava, però aguantava una miqueta perquè ací Milagros i companyia estaven ahí pelegant perquè no se n'anara.

Milagros.- Sí, i enguany me van fer un homenatge. I Irina, va parlar unes paraules, mare meua...

Alberto.- Home, perquè t'ho mereixes, eh?

Milagros.- Sí, una companyera que està en el d'això. Mare meua! I me van donar un ram i després una placa commemorativa.

Alberto.- I simplement pot ser que siga una miqueta referent pues senzillament...

Milagros.- I ho heu vist? El meu net ho va fotografiar, ho han tret en el...

Alberto.- ...una miqueta perquè no s'ha dixat pedre. **[55 min.]** M'entens o no? Quizás siga perquè això siga... no està dins del poble, és un bàrrio una miqueta més a les afores i la gent... No sé, no sé perquè és però no s'ha dixat pedre.

Milagros.- Perquè és més gran, este bàrrio és més gran. El bàrrio de Bellaguarda era el més gran de les Alqueries.

Alberto.- I entonces pues com no s'ha dixat pedre, s'ha seguit la dinàmica de seguir treballant, dins de cada u lo que pot, de tota la gent que se va ajuntar amb Milagros, i quan han volgut dixer-lo perquè veïen que se feien majors, pues escolta, s'ho han dixer.

Milagros.- Mira si era gran el bàrrio que jo tenia el 327 en ma casa. 327. I això que encà no s'havien fet ninguna casa d'estes ni xalets. Conforme ara està tot ple. Però clar, escomençava el 1 en l'ajuntament... Allí n'hi havia una sèquia gran al costat de l'ajuntament, que antes feien bous i se tiraven allí la juventut, dins. Sí. I ara clar, allí està tapat i ix més avant la sèquia. No sé si ho heu vist al carrer, al Caixer. Entonces la part de dalt perteneixia tot al bàrrio de Bellaguarda.

Vosté a què s'ha dedicat? En què treballava?

Milagros.- Jo en què treballava? Pues havera pogut estar empleà en l'ajuntament de Burriana en aquell entonces. Però no: els meus pares eren majors i això, mira, no va poder ser. Però què hem de fer?

Alberto.- Ella en la seua època encara se va traure el batxillerato, eh?

Miriam.- Ella és molt intel·ligent, eh?

Milagros.- Ui, sí! Jo ja ho he perdut tot.

Alberto.- ...el batxillerato, que en aquella època no havies acabat l'escola i a treballar?

Miriam.- Còmpters de cap i van molt bé.

En la seua època dones conduïnt no n'hi haurien moltes.

Milagros.- Jo m'haguera tret el carnet més prompte, però ma mare tenia por, eh?, de que jo d'això, i mon pare també. Entonces el meu nóvio, que és el meu home, li ho preguntava jo, ja, i entonces només era "marcha adelante y marcha atrás", que me l'haguera pogut traure. Però per... com tenien tanta por no me'l vaig traure, i després quan tenia els xiquets ja xicotets que a vegades el meu home anava en camió a la frontera i no podia ell replegar-los,

tenia que anar jo a replegar-los, pues me vaig traure entonces el carnet. Per cert que plovia igual que hui [risses], el dia de l'examen. Aixina que jo quan plou no tinc por [risses].

A l'institut Francisco Ribalta de Castelló allí mos examinàvem. Ai, què hem de fer? Era la cosa aixina. Entonces no n'hi havia ni autobús pa anar a Burriana, eh? Aixina és que... I treballant en l'ajuntament de vesprà tamé. I tenia una germana de ma mare en Burriana, "ai, tu te pareix que la xiqueta ahí? Ara ahí i allà que no. Hala, que no, ella es quedarà en casa".

Alberto.- Tu veus, si les hagueren dixat si haurien fet faena, les dones?

Milagros.- Sí, claro. Tenien més por... i eren majors, mon pare i ma mare eren majors. Mon pare tenia setze anys més que ma mare. Entonces ja eren molt majors i tamé era una pena dixer-los i això, i no... Què hem de fer? Aguantar-mos i ja està. Jo lo que volia anar-me'n és a Burriana, perquè tenim una casa en Burriana que va heretar ma mare en Alcúdia de Veo, que ma mare era d'Alcúdia de Veo. Sí. I ho va... i va comprar una casa en Burriana. Entonces jo volia que mo n'anàrem allí, jo havera estat en l'ajuntament en Burriana i ells allí encara hagueren pogut tindre un despatx o una paraeta. Pues no, perquè com... Después ha plorat ma mare moltes vegaes, d'això. Perquè se veu que se pensava que jo estava malament, i diu: "ui, mira, què bé haguérem fet si haguérem fet cas a la xica". Veus tu? És que se van morir dos germans, jo no els he conegut. S'haveren dut al menos vint-i-tants anys amb mi. I después quan ja no m'esperava vaig vindre jo, sí, quan ma mare tenia 47 anys. Coranta-set!, vaig nàixer jo. Què te pareix? Entonces mira si eren majors...

Alberto.- Hui en dia és casi normal, això, eh?

Però entonces...

Míriam.- Ma mare tamé me va tindre a mi als coranta, eh? **[60 min.]** Ma mare a mi tamé me va tindre als coranta.

Alberto.- La meua dona a Julia, a la menuda, amb coranta. Però hui en dia tota la gent que vol estudiar i vol desenvolupar lo que ha estudiat i començar a rodar i... se planten en trenta-i-pico llargs.

Milagros.- ...ja se'ls dixava, ja no podia ser. Aixina és que jo en casa amb ells i ja està. Però si m'haveren fet cas, en Burriana. Haguera estat estaria allí bé. Dins d'una paraeta que passen els xiquets que anaven... Els salesians haveren entrat, a comprar-se rosquilletes, que açò i que allò. Però... se pensen que la juventut no té coneiximent. Pues ja està, mira. Ai, què hem de fer?